PATRIARHIA ROMÂNĂ

MITROPOLIA MUNTENIEI ȘI DOBROGEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

REGULAMENTUL CIMITIRELOR DIN BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

BUCUREȘTI

2020

CUPRINS

Capitolul I — Dispoziţii generale (art. 1-6)
Capitolul II — Organizarea cimitirelor (art. 7-13)
Capitolul III — Administrarea cimitirelor (art. 14-17)
Capitolul IV — Atribuirea locurilor de înmormântare (art. 18-21)
Capitolul V — Transmiterea dreptului de folosinţă a locurilor de înmormântare (art. 22-25)
Capitolul VI — Dispoziţii privind ordinea în cimitir (art. 26-30)
Capitolul VII — Despre înmormântări (art. 31-32)
Capitolul VIII — Despre deshumări şi reînhumări (art. 33-36)
Capitolul IX — Despre construcţiile funerare (art. 37-41)
Capitolul X — Încetarea dreptului de folosinţă a locurilor de înmormântare (art. 42-46)
Capitolul XI — Reglementarea unor situaţii speciale (art. 47-50)
Capitolul XII — Dispoziţii finale (art. 51)

Regulamentul cimitirelor din Biserica Ortodoxă Română (art. 1-51)

Capitolul I

Dispoziţii generale

art. 1 — Parohiile, mănăstirile şi eparhiile (episcopiile şi arhiepiscopiile) Bisericii Ortodoxe Române au dreptul să înfiinţeze, să deţină în proprietate sau folosinţă, să administreze şi să întreţină cimitire bisericeşti pentru înmormântarea (înhumarea) credincioşilor ortodocşi decedaţi, potrivit prevederilor art. 28 din *Legea nr. 489/28 decembrie 2006 privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor*, republicată, şi ale art. 189-191 din *Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române*, republicat în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 97/10 februarie 2020, şi prevederilor regulamentare bisericeşti.

art. 2 — Cimitirele parohiilor, mănăstirilor şi eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române sunt proprietatea acestora, ca unităţi locale de cult cu personalitate juridică[2].

art. 3 — Cimitirele parohiilor, mănăstirilor şi eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române sunt bunuri sacre destinate exclusiv şi direct cultului, sunt insesizabile şi imprescriptibile, nu li se poate schimba destinaţia şi nu pot fi înstrăinate, schimbate, grevate sau sechestrate[1].

art. 4 — Parohiile, mănăstirile şi eparhiile Bisericii Ortodoxe Române pot primi, organiza şi administra, în condiţiile prezentului *Regulament*, şi cimitire atribuite de organismele administraţiei publice locale.

art. 5 — (1) Înfiinţarea, administrarea şi extinderea cimitirelor parohiale, mănăstireşti sau eparhiale se face potrivit dispoziţiilor legale în vigoare, cu aprobarea *Permanenţei Consiliului eparhial*[2].

(2) În situaţii excepţionale, cimitirele bisericeşti pot fi strămutate sau desfiinţate potrivit legislaţiei în vigoare, cu aprobarea *Permanenţei Consiliului eparhial*.

---

[1] Cf. art. 173 alin. 2 şi 3 şi art. 189 alin. 2 din *Statut*.

[2] Cf. art. 191 alin. 1 şi 2 din *Statut*.

art. 6 — *Consiliul parohial*, respectiv *Consiliul economic al mănăstirii* sau *Permanenţa Consiliului eparhial*, după caz, sunt organismele statutare competente în ceea ce priveşte organizarea şi administrarea cimitirelor bisericeşti, în condiţiile prezentului Regulament.

Capitolul al II-lea

Organizarea cimitirelor

art. 7 — (1) Cimitirul parohial este destinat înmormântării enoriaşilor decedaţi din respectiva parohie.

(2) În cazuri speciale, cu aprobarea *Consiliului parohial*, în cimitirul parohial pot fi înmormântaţi şi alţi credincioşi ortodocşi decedaţi, fii ai comunităţii (în special cei plecaţi în afara ţării), iar, în mod excepţional, şi persoane de alte credinţe, cu respectarea condiţiilor prevăzute de art. 47 şi 48 din prezentul *Regulament*.

art. 8 — (1) Cimitirul mănăstiresc este destinat înmormântării monahilor/monahiilor şi persoanelor decedate care au făcut parte din obştea mănăstirii respective.

(2) Cu aprobarea *Consiliului economic al mănăstirii*, în cimitirul mănăstiresc pot fi înmormântate şi persoane decedate din ierarhia bisericească, din clerul bisericesc, precum şi unii credincioşi decedaţi ai Bisericii Ortodoxe Române, care au sprijinit mult mănăstirea.

(3) În cimitirul mănăstiresc va fi delimitată o parcelă specială pentru persoanele decedate prevăzute la alin. 2.

art. 9 — (1) Cimitirul eparhial este destinat înmormântării credincioşilor decedaţi ai Bisericii Ortodoxe Române care au avut domiciliul în eparhia respectivă sau care au avut legături spirituale cu eparhia.

(2) În cimitirul eparhial pot fi înmormântaţi şi alţi creştini ortodocşi decedaţi şi, în mod excepţional, creştini de alte credinţe, cu aprobarea *Permanenţei Consiliului eparhial*, cu respectarea condiţiilor prevăzute în mod similar la art. 47 şi 48 din prezentul *Regulament*.

art. 10 — Cimitirele bisericeşti vor fi împărţite în parcele ordonate prin litere, iar fiecare parcelă va fi împărţită în rânduri şi locuri de înmormântare, numerotate prin cifre, identificate în Registrul locurilor de înmormântare.

art. 11 — (1) Pentru aprobarea înfiinţării unui nou cimitir bisericesc sau extinderii unuia deja existent, planul de sistematizare al acestuia (în care vor fi indicate parcelele,

rândurile şi locurile de înmormântare, precum şi căile de acces, aleile dintre parcele, amplasarea capelei sau a camerei mortuare, a clopotniţei etc.) va fi înaintat, spre aprobare, *Permanenţei Consiliului eparhial*, de către *Consiliul parohial*, *Consiliul economic al mănăstirii*, respectiv sectorul de resort al Centrului eparhial.

(2) Toată documentaţia de la alin. 1 va fi înaintată organismelor administraţiei publice locale.

(3) Planurile de sistematizare înaintate şi aprobate vor fi păstrate, în copie, la sectorul de resort al Centrului eparhial.

art. 12 — (1) În cimitirele bisericeşti, locurile de înmormântare sunt de două categorii:

a) locuri în folosinţă nelimitată (veşnică), care sunt atribuite pe perioadă nedeterminată;

b) locuri în folosinţă temporară, care sunt atribuite pentru o perioadă de 7 ani.

(2) Locurile în folosinţă nelimitată (veşnică) pot fi de 1-3 morminte, fiecare mormânt având dimensiunile de 1,20 m. lăţime / 2,50 m. lungime.

(3) Locurile în folosinţă temporară sunt de un singur mormânt, cu dimensiunile de 1 m. lăţime / 2,50 m. lungime, şi vor face parte din parcele rezervate numai acestora, acolo unde configuraţia cimitirului permite.

(4) Între locurile de înmormântare alăturate se va păstra o distanţă de cel puţin 0,50 m., necesară pentru circulaţie şi pentru îngrijirea mormintelor.

(5) Un loc de înmormântare în folosinţă temporară poate fi transformat în loc de folosinţă nelimitată (veşnică), la solicitarea expresă a concesionarului, cu achitarea contribuţiei aferente şi acordul *Consiliului parohial*, *Consiliului economic mănăstiresc* sau al *Permanenţei Consiliului eparhial*, şi mutarea acestuia la parcela de locuri în folosinţă nelimitată.

art. 13 — Prin organizarea, sistematizarea şi amenajarea unui cimitir bisericesc se vor urmări obţinerea şi păstrarea unui aspect unitar cu specific românesc, care se va realiza prin forma şi amplasarea monumentelor funerare şi a celorlalte lucrări, precum şi prin plantarea de arbuşti şi copaci ornamentali. În acest sens, Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii şi, respectiv, Permanenţa Consiliului eparhial vor stabili regulile privind organizarea, sistematizarea şi amenajarea cimitirului.

Capitolul al III-lea
Administrarea cimitirelor

art. 14 — (1) Cimitirele parohiale sunt administrate de paroh şi *Consiliul parohial*, sub controlul periodic al protopopului şi al *Centrului eparhial*[3].

(2) Cimitirele mănăstireşti sunt administrate de stareţ şi *Consiliul economic al mănăstirii*, sub controlul periodic al exarhului şi al *Centrului eparhial*[4].

(3) Cimitirele eparhiale sunt administrate de Sectorul cimitire, monumente şi servicii funerare sau de un alt sector al *Administraţiei eparhiale*, desemnat de către Chiriarh într-o şedinţă a *Permanenţei Consiliului eparhial*[5].

art. 15 — (1) Cu aprobarea *Permanenţei Consiliului eparhial*, *Consiliul parohial* poate încredinţa administrarea cimitirului parohial unui cleric slujitor de la parohia respectivă, altul decât preotul paroh, unui epitrop sau unui membru al *Consiliului parohial*.

(2) Pentru buna întreţinere şi administrare a cimitirelor, parohia poate angaja, cu aprobarea *Permanenţei Consiliului eparhial*, personalul necesar: administrator, îngrijitori, gropari etc.

(3) Atribuţiile acestora se stabilesc în scris de către *Consiliul parohial* în fişa postului, care se aprobă de către *Permanenţa Consiliului eparhial* şi se comunică persoanei angajate cu ocazia semnării contractului de muncă[6].

(4) Prevederile alin. 1, 2 şi 3 se aplică în mod corespunzător şi cimitirelor mănăstireşti şi eparhiale.

art. 16 — (1) Persoanele şi organismele prevăzute la art. 14-15 se vor îngriji de împrejmuirea cimitirului, de buna gospodărire a acestuia, de construirea, în incinta sa, a unor capele sau camere mortuare, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, precum şi de aplicarea întocmai a prevederilor prezentului *Regulament*[7].

(2) Pentru toate persoanele cu atribuţii în întreţinerea şi administrarea cimitirelor, *Permanenţa Consiliului eparhial* aprobă fişa postului, cu atribuţii şi responsabilităţi specifice.

---

[3] Cf. art. 190 alin. 1 din *Statut*: „cimitirul se administrează de către *Consiliul parohial, Consiliul mănăstiresc* sau *Protopopiat*, sub controlul periodic al Centrului eparhial".

[4] Cf. art. 190 alin. 1 şi 2 din *Statut*.

[5] Cf. art. 191 alin. 2 din *Statut*.

[6] Cf. art. 87 alin. 14 din *Statut*.

[7] Cf. art. 65 alin. 6 şi art. 78 alin. 5 din *Statut*.

art. 17 — (1) Parohiile, mănăstirile şi sectorul de resort al *Centrului eparhial* au obligaţia să ţină la zi un registru de evidenţă a locurilor de înmormântare din cimitirele pe care le administrează, menţionând: parcela, rândul şi locul de înmormântare, numele şi prenumele concesionarului, numărul şi data întocmirii actului de concesiune, evenimente ulterioare (schimbarea concesionarului, înmormântări, deshumări, construcţii etc.), precum şi orice alte date necesare unei bune evidenţe.

(2) Registrul locurilor de înmormântare poate fi ţinut şi în format electronic, cu respectarea prevederilor legale şi a cerinţelor specifice de securitate informatică.

Capitolul al IV-lea

Atribuirea locurilor de înmormântare

art. 18 — (1) Locurile de înmormântare din cimitirele bisericeşti se concesionează, la cerere şi în limita locurilor disponibile, prin eliberarea unui act de concesiune, în urma aprobării *Consiliului parohial*, a *Consiliului economic al mănăstirii*, respectiv a *Permanenţei Consiliului eparhial*.

(2) Actele de concesiune se înregistrează cronologic în Registrul locurilor de înmormântare.

(3) Criteriile pentru concesionarea gratuită a locurilor de înmormântare pe o perioadă nelimitată (veşnică) în cimitirele parohiale sau mănăstireşti şi a categoriilor de persoane care pot solicita concesiunea se stabilesc prin hotărârea *Adunării parohiale*, la propunerea *Consiliului Parohial*, sau a *Soborului mănăstiresc*, la propunerea *Consiliului economic al mănăstirii*. Hotărârea respectivă va fi înaintată, spre aprobare, *Permanenţei Consiliului eparhial*.

(4) Atribuirea gratuită a locurilor de înmormântare în cimitirele bisericeşti se face prin eliberarea unui act de concesiune.

(5) Preoţii de mir pot primi în folosinţă gratuită locul de înmormântare cu eliberarea actului de atribuire, după aprobarea *Consiliului parohial* şi a *Centrului eparhial*.

(6) Pentru atribuirea gratuită a locului de înmormântare către monahi/monahii şi membrii obştii unei mănăstiri nu se eliberează act de concesiune, ci datele privitoare la înhumarea acestora se notează direct în Registrul locurilor de înmormântare.

art. 19 — (1) Taxa pentru concesionarea locurilor de înmormântare din cimitirele bisericeşti, precum şi pentru orice alte prestări de servicii în incinta acestora se stabilesc

de *Consiliul parohial* sau de *Consiliul economic al mănăstirii* ori de sectorul de resort din Administraţia eparhială şi se aprobă de *Permanenţa Consiliului eparhial*[8].

(2) Taxa pentru întreţinerea locurilor de înmormântare din cimitirele bisericeşti, precum şi pentru orice alte prestări de servicii în incinta acestora se stabilesc de *Consiliul parohial* sau de *Consiliul economic al mănăstirii* ori de sectorul de resort din Administraţia eparhială şi se aprobă de *Permanenţa Consiliului eparhial*.

(3) Încasarea taxelor se va face după obţinerea aprobării *Permanenţei Consiliului eparhial.*

(4) Pentru întreţinerea corespunzătoare a cimitirului, concesionarii şi cei care au primit în folosinţă gratuită locuri de înmormântare au obligaţia de a achita taxa anuală către administraţia cimitirului, al cărei cuantum este stabilit anual de către *Consiliul parohial*, *Consiliul economic al mănăstirii* sau *Permanenţa Consiliului eparhial*, sau de către sectorul de resort al Centrului eparhial şi se aprobă de *Permanenţa Consiliului eparhial.*

art. 20 — (1) Actul de concesiune a locului de înmormântare se eliberează pe numele persoanelor (maxim 2) care au formulat cererea şi conferă titularului acestuia numai dreptul de folosinţă a locului de înmormântare atribuit, în condiţiile prezentului *Regulament*.

(2) Locul de înmormântare concesionat rămâne în continuare proprietatea parohiei, a mănăstirii sau a eparhiei şi nu poate fi înstrăinat de titularul actului de concesiune decât în condiţiile prevăzute de prezentul *Regulament*[9].

(3) Pentru concesionarea unui loc de înmormântare pot depune cerere maximum două persoane, care trebuie să îndeplinească următoarele condiţii cumulativ:

a) să fie membri ai Bisericii Ortodoxe Române (se pot aproba şi excepţii cf. art. 7 şi art. 9);

b) să aibă calitatea de soţ/soţie sau de rude de sânge până la gradul al IV-lea inclusiv, prezentând declaraţie notarială pe propria răspundere în acest sens.

art. 21 — (1) *Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii* sau *Permanenţa Consiliului eparhial* aprobă atribuirea locurilor de înmormântare în folosinţă

[8] Cf. art. 190 alin. 5 din *Statut.*

[9] Cf. art. 190 alin. 3 din *Statut.*

temporară, la rând, în ordinea cererilor, şi numai în situaţia decesului persoanelor care vor fi înhumate în ele.

(2) Persoanelor lipsite de posibilităţi materiale li se pot concesiona gratuit locuri de înmormântare în folosinţă temporară de 7 ani[10].

(3) Dreptul dobândit prin actul de concesiune asupra locurilor de înmormântare atribuite în folosinţă temporară poate fi înstrăinat doar prin succesiune.

(4) La împlinirea termenului de 7 ani, dacă nu solicită prelungirea, titularul actului de concesiune este obligat ca, în termen de 90 de zile calendaristice, să ridice osemintele defunctului înmormântat. În acest sens, concesionarul va fi notificat în prealabil de administratorul cimitirului.

(5) După trecerea celor 90 de zile de la expirarea termenului prevăzut în actul de concesiune, locul respectiv poate fi utilizat pentru înhumarea altui decedat, iar reînhumarea osemintelor se va face în acelaşi loc de către administratorul cimitirului, cu obligaţia de a se consemna pe o plăcuţă ataşată la crucea definitivă de pe mormânt şi numele fostului defunct. Acest lucru va fi notat în Registrul locurilor de înmormântare.

(6) Dreptul de folosinţă a locurilor de înmormântare atribuite în folosinţă temporară poate fi prelungit, la cererea titularului actului de concesiune, pentru un nou termen, în cazuri excepţionale, cu aprobarea *Consiliului parohial*, a *Consiliului economic al mănăstirii* sau a *Permanenţei Consiliului eparhial*, dacă cimitirul dispune de locuri de înmormântare suficiente şi dacă mormântul a fost îngrijit corespunzător de către titular pe perioada concesiunii şi dacă au fost respectate şi celelalte prevederi ale art. 42 din prezentul *Regulament*.

Capitolul al V-lea

Transmiterea dreptului de folosinţă a locurilor de înmormântare

art. 22 — (1) Este interzisă vânzarea, de către concesionar, a locului/locurilor de înmormântare concesionat/e sau atribuit/e gratuit[11].

(2) Orice convenţie încheiată de titularul actului de concesiune cu o terţă persoană privind transmiterea folosinţei locului concesionat sau atribuit în folosinţă gratuită, cu încălcarea prevederilor prezentului *Regulament*, este nulă.

[10] Cf. art. 190 alin. 4 din *Statut*.

[11] Cf. art. 190 alin. 3 din *Statut*.

art. 23 — (1) Dreptul de concesiune asupra locurilor de înmormântare atribuite în folosinţă nelimitată se poate transmite numai prin donaţie sau succesiune legală ori testamentară.

(2) Donaţia locurilor de înmormântare atribuite în folosinţă nelimitată se poate face numai între soţ/soţie sau către rudele de sânge, până la gradul al IV-lea inclusiv, iar dobânditorul plăteşte o nouă taxă de concesiune. În această situaţie, *Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii* sau *Permanenţa Consiliului eparhial* pot stabili o diminuare a taxei sau chiar gratuitate.

(3) Locurile de înmormântare transmise prin donaţie sau succesiune sunt indivizibile.

art. 24 — (1) La dobândirea locurilor de înmormântare prin succesiune, soţul supravieţuitor şi rudele de sânge până la gradul al IV-Iea inclusiv sunt scutite de plata taxei de concesiune către parohie, mănăstire sau, după caz, Centrul eparhial[12].

(2) Ceilalţi moştenitori (după gradul al IV-lea) vor achita parohiilor, mănăstirilor sau, după caz, Centrului eparhial, taxele corespunzătoare unei noi concesionări a locurilor de înmormântare.

art. 25 — (1) În cazul dobândirii prin donaţie sau succesiune a unui loc de înmormântare în folosinţă nelimitată (veşnică), actul de concesiune se eliberează pe baza documentelor notariale, cu aprobarea *Consiliului parohial*, a *Consiliului economic al mănăstirii* sau a *Permanenţei Consiliului eparhial*, pe numele dobânditorilor, la cererea lor sau a reprezentantului acestora.

(2) Este interzisă atribuirea a mai mult de un loc de înmormântare în folosinţă nelimitată (cu cel mult 3 morminte) aceluiaşi/aceloraşi titular/titulari în acelaşi cimitir.

Capitolul al VI-lea
Dispoziţii privind ordinea în cimitir

art. 26 — (1) Persoanele cărora li s-au atribuit locuri de înmormântare sunt obligate să respecte planul de sistematizare al cimitirului şi regulile de construire, să amenajeze mormintele, să le împodobească cu flori şi verdeaţă, să păstreze curăţenia, să achite taxele datorate şi să respecte prevederile prezentului *Regulament*.

[12] Cf. art. 190 alin. 3 din *Statut*.

(2) De asemenea, persoanele cărora li s-au atribuit locuri de înmormântare vor întreţine în stare corespunzătoare construcţiile funerare şi amenajările făcute pe locul de înmormântare.

art. 27 — (1) Accesul în incinta cimitirului se va face doar în limita unui program stabilit de *Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii*, respectiv sectorul de resort al *Administraţiei eparhiale*, care va fi afişat la intrarea în cimitir.

(2) În timpul orelor de program, administratorul cimitirului va oferi informaţiile necesare solicitanţilor în problemele referitoare la cimitir.

art. 28 — (1) Persoanele care vizitează cimitirele sunt obligate să păstreze liniştea, ordinea şi curăţenia în incinta acestora, precum şi programul de vizitare stabilit de administratorul cimitirului şi afişat la intrarea acestuia.

(2) Profanarea de morminte, distrugerea, însuşirea şi înstrăinarea oricăror obiecte sau materiale (flori, vase, cruci etc.) din cimitirele bisericeşti se pedepsesc conform dispoziţiilor legale în vigoare, civile şi penale.

(3) Având în vedere caracterul de bun sacru al cimitirului bisericesc, în incinta acestuia, în camerele mortuare sau sălile de ceremonii funerare sunt interzise consumul băuturilor alcoolice şi fumatul, ţinuta indecentă şi alte conduite lipsite de respect.

art. 29 — Administratorii cimitirelor vor lua toate măsurile necesare păstrării respectului cuvenit celor decedaţi.

art. 30 — Litigiile apărute în legătură cu concesiunea şi folosirea locurilor de înmormântare se vor rezolva pe cale amiabilă, sub coordonarea *Consiliului parohial* sau a *Consiliului economic al mănăstirii*. În caz de nereuşită, părţile vor fi îndrumate să se adreseze protopopului sau exarhului, iar în ultimă instanţă Centrului eparhial.

Capitolul al VII-lea
Despre înmormântări

art. 31 — (1) Orice înmormântare se face, la cererea titularului dreptului de concesiune sau aparţinătorului titularului decedat, numai pe baza adeverinţei de înhumare eliberată de autoritatea publică locală competentă şi numai în locurile concesionate sau dobândite gratuit în cimitirul respectiv şi se înscrie în Registrul locurilor de înmormântare.

(2) Slujba înmormântării se face potrivit rânduielilor bisericeşti prevăzute în cărţile de cult ortodoxe tipărite cu aprobarea Sfântului Sinod şi cu binecuvântarea Patriarhului României.

(3) Depunerea decedaţilor se poate face în sălile de ceremonii funerare, capele sau în biserică, exceptându-se cazurile interzise de legile în vigoare.

(4) Este interzisă condiţionarea oficierii slujbei înmormântării de plata oricărei taxe sau contribuţii fixate de organismele parohiale. Pentru eventualele donaţii pe care familia decedatului le face către parohie cu ocazia slujbei înmormântării se vor elibera chitanţele aferente[13].

(5) Depunerea decedaţilor în capele sau camere mortuare se face pe baza certificatului de îmbălsămare (în cazul în care decedatul este expus cu capacul de la sicriu deschis). Conform legislaţiei în vigoare, nu pot fi depuse în capele sau în camere mortuare persoanele decedate din cauza unor boli contagioase.

art. 32 — (1) În cimitirele bisericeşti, înmormântările se pot face în gropi simple (pereţii gropii sunt din pământ), în gropi zidite (pereţii din pământ sunt placaţi cu cărămidă, piatră sau marmură), în cripte şi în cavouri (construcţii unitare plasate în şi deasupra solului).

(2) Gropile simple din cimitirele bisericeşti se execută la cel puţin 2 m adâncime.

Capitolul al VIII-lea
Despre deshumări şi reînhumări

art. 33 — (1) Mormintele pot fi deschise numai după ce au trecut cel puţin 7 ani de la data ultimei înhumări.

(2) Deschiderea mormintelor înainte de împlinirea termenului de 7 ani se va putea face numai cu autorizaţia organismelor competente, potrivit prevederilor legii şi numai în perioada de la 1 noiembrie la 31 martie, dar nu mai devreme de l an de la data înhumării.

(3) Deshumările dispuse de instanţele judecătoreşti sau de *Ministerul Public* vor avea loc la data fixată de aceste instituţii, fără a mai fi necesară îndeplinirea condiţiilor de timp prevăzute în alineatele precedente.

[13] Cf. art. 190 alin. 6 din *Statut*.

art. 34 — (1) Toate deshumările şi reînhumările se efectuează sub supravegherea unui delegat al parohiei, al mănăstirii sau al Centrului eparhial, după caz.

(2) La deshumarea efectuată din iniţiativa parohiei, a mănăstirii, a Centrului eparhial sau a organismelor de Stat competente este obligatoriu ca familia decedatului să fie notificată în prealabil, pentru a fi prezentă la acest demers printr-un reprezentant al său (soţ supravieţuitor sau soţie supravieţuitoare, descendenţi sau, când aceştia nu există, ascendenţi, în ordinea stabilită de legiuitor).

(3) În cazul deshumării efectuate din iniţiativa parohiei, a mănăstirii sau a Centrului eparhial, notificarea familiei se face cu cel puţin 30 de zile înainte de deshumare, prin scrisoare recomandată adresată unuia dintre membrii acesteia, la ultimul său domiciliu cunoscut, prin publicarea într-un ziar cotidian local şi prin afişare, cu cel puţin 90 de zile înainte, la avizierul cimitirului şi al cancelariei parohiei, al mănăstirii sau al Centrului eparhial, după caz.

(4) În cazul deshumării efectuate din ordinul *Ministerului Public*, notificarea familiei se face doar prin scrisoare recomandată, cu cel puţin 3 zile înainte de data fixată pentru deshumare.

art. 35 — (1) Toate deshumările şi reînhumările trebuie consemnate de către delegatul parohiei, al mănăstirii sau al Centrului eparhial în Registrul locurilor de înmormântare, unde, pe lângă acesta, va semna reprezentantul instituţiei de Stat, care a dispus deshumarea.

(2) Dacă familia decedatului a fost notificată regulamentar, dar la deshumare nu s-a prezentat niciun reprezentant al acesteia, delegatul parohiei, al mănăstirii sau al Centrului eparhial va menţiona în registru şi absenţa oricărui reprezentant.

art. 36 — (1) Potrivit tradiţiei ortodoxe, osemintele deshumate trebuie reînhumate în acelaşi loc de înmormântare din care au provenit.

(2) În cazul osemintelor deshumate pentru înmormântarea unui alt decedat în acel loc, reînhumarea lor se va face deodată cu noua înmormântare.

(3) Dacă cimitirul are amenajate osuare sau cavouri comune, osemintele deshumate dintr-un loc de înmormântare a cărui folosinţă a încetat pot fi depuse în acestea.

(4) Construirea sau extinderea capelelor sau paracliselor din mănăstiri va avea în vedere amenajarea unor osuare.

Capitolul al IX-lea

Despre construcţiile funerare

art. 37 — (1) În cimitirele bisericeşti, orice construcţie funerară (cavouri, cripte, cruci monumentale etc.) se poate executa numai după obţinerea aprobării, eliberată în acest scop de *Consiliul parohial* sau de *Consiliul economic al mănăstirii* ori de *Permanenţa Consiliului Eparhial*, în condiţiile art. 32 din prezentul *Regulament*, cu excepţia aşezării pe morminte a crucilor simple de lemn, pentru care este suficient a se încunoştinţa în prealabil administraţia cimitirului.

(2) Lucrările prevăzute la alin. 1 se vor derula sub supravegherea unui reprezentant al *Consiliului parohial*, al *Consiliului economic al mănăstirii* sau al *Permanenţei Consiliului eparhial*, după caz.

(3) Pe locurile de înmormântare în folosinţă temporară nu este permisă realizarea de construcţii funerare, cu excepţia bordurilor simple.

(4) Construcţiile funerare trebuie să respecte întocmai condiţiile prevăzute în documentaţia tehnică şi în aprobarea de executare a lucrării[14], emisă de *Consiliul parohial*, *Consiliul economic al mănăstirii* sau *Permanenţa Consiliului eparhial*.

(5) Lucrările de construcţii funerare vor fi executate de firme specializate avizate de Centrul eparhial, cu respectarea prevederilor tehnice (art. 32), şi cu aprobarea organismelor bisericeşti competente.

(6) În mod excepţional, lucrările de construcţii funerare pot fi executate în regie proprie cu respectarea prevederilor tehnice (art. 32) şi cu aprobarea organismelor bisericeşti competente. În acest caz, responsabilitatea executării lucrării revine în mod exclusiv concesionarului.

(7) Este interzisă realizarea unei construcţii funerare (cavou, criptă, borduri etc.) cu încălcarea prevederilor mai sus menţionate. În cazul încălcării acestei dispoziţii de

[14] Potrivit art. 11 alin. 1 lit. ş) din *Legea nr. 50/29 iulie 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţii*, republicată, se pot executa fără autorizaţie de construire/desfiinţare lucrările care nu modifică structura de rezistenţă şi/sau aspectul arhitectural al construcţiilor, precum „lucrările de construcţii funerare subterane şi supraterane, cu avizul administraţiei cimitirului". Spre exemplu, în *Arhiepiscopia Bucureştilor*, prin *Ordinul Circular 6767/2012*, capitolul al III-lea („Dispoziţii finale şi tranzitorii"), se precizează că, „în cazul în care credincioşii vor dori să construiască cavouri, ei vor fi îndrumaţi să nu depăşească mai mult de 50 de cm. faţă de nivelul solului" (art. 1).

către concesionarul locului de înmormântare, administraţia cimitirului va lua măsuri pentru demolarea construcţiei, pe cheltuiala celui aflat în culpă.

(8) Concesionarul locului de veci are obligaţia de a urmări îndeaproape realizarea construcţiei funerare. Administratorul cimitirului este exonerat de orice obligaţie şi răspundere privind calitatea executării lucrărilor funerare executate de terţe persoane.

(9) Pe parcursul realizării lucrării funerare, constructorul va putea folosi infrastructura cimitirului, precum şi utilităţile de care dispune acesta (apa, curentul electric, rampa de gunoi etc), cu acordul administratorului, după achitarea unei taxe stabilite de *Consiliul parohial*, *Consiliul economic al mănăstirii* sau *Permanenţa Consiliului eparhial*, după caz, pentru fiecare lucrare în parte.

art. 38 — (1) La executarea lucrărilor de construcţie în cimitire, se vor proteja mormintele şi construcţiile învecinate, spaţiile verzi şi căile de acces.

(2) La locul construcţiei se va aduce material pregătit şi numai în cantităţile necesare executării lucrării în acea zi.

(3) Transportarea materialelor de construcţie în cimitir se va face cu grijă, pentru a nu deteriora mormintele sau aleile.

(4) Orice daună va fi suportată de beneficiarul lucrării.

art. 39 — Construcţiile din cimitirele bisericeşti, care prezintă valoare istorică sau arhitectonică, nu pot fi demolate, transformate, reparate etc., decât cu aprobarea *Permanenţei Consiliului eparhial* şi cu avizul prealabil al organismului de Stat competent.

art. 40 — (1) Persoana al cărei drept de folosinţă asupra locului de înmormântare a încetat, în conformitate cu prevederile art. 42-46 şi 48 din prezentul *Regulament*, trebuie ca în termen de 90 de zile să îşi ridice de pe locul respectiv toate construcţiile şi bunurile ce îi aparţin, după ce a înştiinţat parohia, mănăstirea sau, după caz, Centrul eparhial.

(2) Dacă în termen de 90 de zile de la încetarea dreptului de folosinţă, construcţiile şi bunurile existente pe acel loc de înmormântare nu au fost ridicate de către fostul titular sau de către moştenitorii săi, acestea devin bunuri părăsite şi trec, fără despăgubire, în proprietatea parohiei, a mănăstirii sau, după caz, a Centrului eparhial. Asupra bunurilor părăsite organismele bisericeşti decid în consecinţă.

art. 41 — *Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii* sau, după caz, *Permanența Consiliului eparhial* au dreptul ca, pe cheltuiala celor în culpă, să demoleze orice construcție funerară sau să desființeze orice plantație, dacă acestea au fost executate cu încălcarea dispozițiilor prezentului *Regulament*.

Capitolul al X-lea

Încetarea dreptului de folosință a locurilor de înmormântare

art. 42 — (1) Concesiunea locurilor de înmormântare atribuite în folosință nelimitată încetează prin anularea actului de concesiune, în următoarele situații:

a) titularul a renunțat în scris la dreptul său de concesiune;
b) titularul a renunțat la calitatea de membru al Bisericii Ortodoxe Române;
c) titularul a decedat, fără a avea moștenitori;
d) titularii sau dobânditorii prin moștenire ori donație ai dreptului de concesiune nu au achitat taxele la care erau obligați potrivit art. 24 alin. 2;
e) titularii actului de concesiune nu au achitat timp de 7 ani consecutivi taxa prevăzută de art. 19 alin. 2;
f) menținerea în stare de neîngrijire timp de 7 ani, de părăsire sau de degradare a locului/ locurilor respectiv/e concesionat/e.

(2) Concesiunea locurilor de înmormântare atribuite în folosință temporară încetează:

a) la împlinirea perioadei de 7 ani, ce se socotește de la data emiterii actului de concesiune, dacă nu s-a solicitat și nu s-a aprobat prelungirea;
b) la expirarea termenului de prelungire a folosinței, care a fost acordat în condițiile art. 21 alin. 6.

art. 43 — (1) Pentru situațiile prevăzute la art. 42 alin. 1 lit. e), actul de concesiune nu va fi anulat dacă titularii acestuia vor achita, retroactiv, valoarea taxei, calculată la nivelul anului în care se face plata.

(2) În situația întârzierii plății prevăzute de art. 19 alin. 2, pentru o perioadă mai mică de șapte ani, se vor aplica corespunzător prevederile art. 43 alin. 1.

art. 44 — (1) Starea de neîngrijire, de părăsire sau de degradare se constată de către *Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii* sau, după caz, sectorul de resort al Centrului eparhial, care verifică anual starea locurilor de înmormântare și încheie un proces-verbal de constatare, ce se înscrie în Registrul locurilor de înmormântare.

(2) Pe baza acestor constatări se va întocmi, anual, lista concesionarilor care au lăsat în părăsire locurile de înmormântare şi care va cuprinde: numele, prenumele şi domiciliul concesionarului, parcela, rândul şi numărul locului şi anul din care a început perioada de lăsare în părăsire. În listă se va indica şi data la care concesionarii au fost notificaţi cu privire la obligaţiile ce le revin potrivit prezentului *Regulament*, atrăgându-li-se atenţia că nerespectarea obligaţiilor regulamentare poate atrage anularea actului de concesiune.

(3) Lista va fi afişată timp de 30 de zile la avizierul cimitirului şi al Cancelariei parohiei, al mănăstirii sau al Centrului eparhial, după caz, făcându-se menţiune despre aceasta în Registrul locurilor de înmormântare.

art. 45 — (1) La începutul fiecărui an se va întocmi, separat, lista locurilor de înmormântare a căror concesiune urmează să se anuleze, deoarece concesionarii le-au lăsat în părăsire o perioadă mai mare de 7 ani consecutiv sau se află în situaţia prevăzută de art. 42 alin. 1 lit. e).

(2) Lista va conţine numele şi prenumele concesionarului, parcela, rândul şi numărul locului de înmormântare, numărul şi data actului de concesiune ce urmează a fi anulat, precum şi data afişării.

(3) În încheierea listei, concesionarii vor fi notificaţi să se prezinte în termen de 90 de zile la administraţia cimitirului pentru clarificarea situaţiei locurilor de înmormântare pe care le deţin în folosinţă.

(4) Lista respectivă se va afişa timp de 90 de zile la avizierul cimitirului şi al Cancelariei parohiei, al mănăstirii sau al Centrului eparhial, după caz, întocmindu-se procese-verbale, care vor fi înscrise în Registrul locurilor de înmormântare.

(5) După afişare, parohia, mănăstirea sau Centrul eparhial, după caz, au obligaţia să îi notifice pe concesionari, prin scrisoare recomandată, la ultimul domiciliu cunoscut, (domiciliul indicat în rubrica din Registrul locurilor de înmormântare), despre situaţia locurilor lor şi să publice într-o publicaţie locală (tipărită sau online) lista locurilor de înmormântare a căror concesiune urmează să se anuleze.

art. 46 — În cazul în care titularul concesiunii nu se prezintă la administraţia cimitirului în termen de 90 de zile de la data afişării şi a notificării prin scrisoare recomandată şi prin publicare în publicaţiile locale, sau, în acelaşi termen, nu va clarifica situaţia locului său de înmormântare, actul de concesiune va fi anulat, după

caz, de către *Consiliul parohial, Consiliul economic al mănăstirii* sau sectorul de resort al Centrului eparhial, după verificarea dovezilor de îndeplinire a formalităţilor prevăzute mai sus.

Capitolul al XI-lea

Reglementarea unor situaţii speciale

art. 47 — (1) În cimitirele parohiale ortodoxe pot fi înmormântaţi şi decedaţi credincioşi neortodocşi numai în situaţia în care cultul de care au aparţinut nu are cimitir propriu în localitatea respectivă şi dacă nu există cimitir comunal sau orăşenesc.

(2) Înhumarea persoanelor decedate menţionate la alin. 1 se va face în parcele separate, stabilite de către *Consiliul parohial*.

(3) Pruncii născuţi morţi, decedaţi la naştere, dar născuţi din părinţi creştini ortodocşi, şi pruncii decedaţi înainte de primirea Sfintei Taine a Botezului, vor fi îngropaţi într-o parcelă specială în sectorul ortodox.

(4) Cu prilejul înmormântării decedaţilor neortodocşi este interzisă, în incinta cimitirului, orice manifestare de prozelitism.

(5) Refuzul aparţinătorului defunctului de oficiere a slujbei înmormântării conduce automat la pierderea dreptului de a fi înhumat în sectorul ortodox al cimitirului.

(6) Tarifele şi taxele datorate de beneficiarii neortodocşi vor fi aceleaşi cu cele datorate de către beneficiarii ortodocşi.

art. 48 — (1) Datorită caracterului de bunuri sacre ale cimitirelor bisericeşti, precum şi datorită destinaţiei lor precizată în art. 7-9 din prezentul *Regulament*, dacă unul dintre concesionarii unui loc de înmormântare a renunţat la calitatea de membru al Bisericii Ortodoxe Române, acesta nu mai poate fi înmormântat între decedaţii ortodocşi şi pierde dreptul său de concesiune asupra acelui loc de înmormântare, iar la decesul său se va proceda potrivit prevederilor art. 47.

(2) În situaţia în care concesionarul unic sau totalitatea concesionarilor unui loc de înmormântare renunţă la calitatea de membri ai Bisericii Ortodoxe Române, dreptul de concesiune încetează, fiind aplicabile prevederile art. 47.

art. 49 — (1) Parohiile, mănăstirile şi Centrele eparhiale au obligaţia să îngrijească mormintele clericilor ortodocşi, ale personalităţilor reprezentative şi ale eroilor decedaţi pentru patrie, existente în cimitirele pe care le administrează.

(2) În situaţia în care nu mai există moştenitori, monumentele istorice din cimitirele parohiale, mănăstireşti sau eparhiale, precum şi mormintele clericilor ortodocşi, vor fi preluate şi îngrijite de parohie, mănăstire sau Centrul eparhial.

art. 50 — (1) În administrarea cimitirelor bisericeşti din mediul rural trebuie să se ţină seama şi de tradiţiile şi de specificul locului.

(2) La aceste cimitire, terenurile libere, neocupate încă de morminte, vor fi cultivate cu plante potrivite cu sobrietatea locului şi a căror îngrijire nu necesită lucrări sau îngrăşăminte ce ar aduce atingere respectului datorat morţilor.

Capitolul al XII-lea

Dispoziţii finale

art. 51 — (1) Prezentul *Regulament* a fost aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa de lucru din data de 9-11 decembrie 2020 şi a intrat în vigoare la aceeaşi dată.

(2) Începând cu aceeaşi dată se abrogă *Regulamentul pentru organizarea şi funcţionarea cimitirelor parohiale şi mănăstireşti din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române,* aprobat prin hotărârea Sfântului Sinod nr. 1058/2003, precum şi orice alte dispoziţii contrarii.